

Ungdommens Vel



Samrådsmødet 2010
Nyborg Strand

DAG 2 TEMA
"Hvad ønsker de private, frivillige
foreninger sig af fremtiden?"



Morgendagens samfund

Jens Maibom Pedersen talte på Samrådsmødet 2010 om de private, frivillige foreningers ønsker for fremtiden.

Tekst og foto: Bent Ulrikkeholm, freelancejournalist.

Jens Maibom Pedersen lagde hårdt ud med at fortælle, at man ikke skal give folk, hvad de er kommet efter, men hvad de har godt af! Sagt med et smil og bakket op af anekdoten om de tre præster, som overraskes i at bade nøgne på fridagen, da deres menigheder ankommer til stranden i busser. Den sidste præst går stille og roligt forbi dem, mens han dækker sit ansigt, og han bemærker til de to andre – mere blufærdige: ”jeg ved ikke, hvad jeres menighed kender jer på, men min kender mig på ansigtet.”

Holdning og faglighed

Det diakonale arbejde skal kendes på sit ansigt - et tydeligt værdigrundlag, som må skinne igennem når man kommer ind ad døren. Diakonien og det frivillige, sociale arbejde består af lige dele holdning og faglighed. - Er det et ordentligt og gedigent arbejde, kan troen og de faglige redskaber aldrig blive hinandens modsætninger, sagde Jens Maibom Pedersen.

” **Det handler om at have en vis tømrersvend i hjertekulen og en holdbar faglighed i rygsækken.**

Hvad er vigtigt for det frivillige arbejde?

”Når en abe kigger i et spejl, så er det sjældent en apostel, der kigger ud.” Med dette Søren Kirkegaard citat slog Jens Maibom Pedersen fast, at et spejl til enhver tid skal vise, hvad det ser. Det er spejlets bestemmelse, og i det frivillige diakonale arbejde gælder samme forpligtelse. Foreningerne er forpligtede på den historie og sammenhæng de står i, og stadig at arbejde for indadtil og udadtil at realisere formålet, på et tydeligt værdigrundlag. - Børn er ikke problemer. De er mennesker med både værd og værdi. De skal ikke mødes som en sag eller en borger, men som et menneske, sagde Jens Maibom Pedersen.

Altid tolke menneskesynet på ny

Det kristne menneskesyn som er grundlaget for arbejdet, skal man se på som noget kontekstuel.



Jens Maibom Pedersen taler på Samrådsmødet 2010

Det skal altid forstås i sin tid og sammenhæng. Derfor understregede Jens Maibom Pedersen, at der er en stadig opgave i, at tolke grundsynet ind i en ny tids udfordringer. – Hvad betyder det for os og vores arbejde i dag? Den tolkning skal vi altid tage på os, som en meget væsentlig opgave, sagde han.

- Når man har et bestemt grundsyn, bliver det arbejde man udfører også til kultur, fortsatte Jens Maibom Pedersen. - Vi er kulturbærere i forhold til de børn og unge, vi møder, og vi bidrager derfor til at danne mennesker.

Folkelig forankring og humlebier

Det frivillige arbejde er folkeligt forankret, og derfor i meget højere grad end offentlige tiltag frit stilende til at reagere på nye udfordringer og præget af mange ”humlebier.” Dem der egentlig ikke kan flyve, men gør det alligevel. Det frivillige og folkelige landskab er efter Jens Maibom Pedersens opfattelse også præget af forbindelser og energier på ”kryds og tværs.” Ikke én autoriseret faglighed, men mange løsninger, som kommer lidt mere ud i hjørnerne, og etablerer stærke tilbud. – I vores arbejde må det også til enhver tid stå helt centralt, at der altid er mere at sige om et menneske end det værste, sagde Jens Maibom Pedersen.

” **Der er altid mere at sige om et menneske end det værste.**

Selvransagelse

- Vi er rundet af en tradition, hvor vi ikke sådan ”bryster os” af egne kvaliteter, sagde Jens Maibom Pedersen og opfordrede til et opgør med den tænkning, og han fortsatte: - Når det offentlige inviterer til samarbejde, fordi de kan se, at vi kan noget, skal vi tage handsken op og byde os til med vores kompetencer, men vi kommer ikke kry-

bende, sagde Jens Maibom Pedersen. Han understregede, at et samarbejde må være ligeværdigt, dialog i øjenhøjde og respekt for hinandens stærke sider. Det offentlige skal ikke have lov til at sætte præmisserne alene. – Lad ikke DJØF érne bestemme det hele!

Vi er her for nogen

Jens Maibom Pedersen fortalte videre, at også de frivilliges foreninger bør stræbe efter at skabe gode arbejdspladser for de ansatte, men det er ikke formålet at skaffe arbejde eller omsætning: - Vi er her for nogen! Mennesket i centrum. Selvfølgelig vil de frivillige organisationer gerne anerkendes, både af eget bagland, men især af den offentlige samarbejdspartner, som bruger det supplement, arbejdet med folkelig forankring er, sagde han.

Hvordan evaluere kvalitativt?

Det frivillige arbejde ønsker sig god uddannelse, evaluering og altid fokus på både hjertekulen og de faglige redskaber i rygsækken. For menneskesynets betydning for faglighedens udtryk er afgørende, mener Jens Maibom Pedersen. Men han mener også, at en sand evaluering må dække både det kvantitative og det kvalitative, men vanskeligheden kan være, at kunne måle menneskesynets betydning i arbejdet. Det er et problem, hvis måleredskabernes utilstrækkelighed afgør målingens resultat.

” *En ung mand finder en ældre dame med brækket ben på J. F. Willumsens Vej. Han rekvirerer en ambulance, men alarmcentralen beder ham stave gadenavnet, og det kan han ikke. Så han siger: ”jeg flytter hende lige over på Søvej, for det kan jeg stave til.”*

Ud på det dybe vand

- Vi mister os selv, vores berettigelse og et afgørende bidrag til det sociale arbejde, for dem vi er her for, hvis vi ikke tør at springe ud på de 70.000 favne, som Kirkegaard taler om. Modet til at springe ud på dybt vand, må vi hjælpe hinanden med at bevare, sagde Jens Maibom Pedersen, og sluttede: - Den nødvendige risikovillighed indebærer mulighederne for, at være et bidrag til morgendagens samfund. I går kan vi ikke bruge til meget.

Jens Maibom Pedersen er cand.theol., præst og forstander for Diakonhøjskolen i Århus. I mange år lærer ved Silkeborg Højskole. Aktiv i mange tillidshverv blandt andet Dansk Diakoniråd og FDF's og Jysk børneforsorg / Fredehjem's Hovedbestyrelser.

Paneldebat om fremtiden

På Samrådsmødet 2010 var et stærkt panel sat på den opgave at diskutere fremtiden. Hvad ønsker de private, frivillige foreninger sig af fremtiden? Konsulent Jens Bundgaard Nielsen var en veloplagt ordstyrer.

Tekst og foto: Bent Ulrikkeholm, freelancejournalist.

Paneldeltagerne

Klaus Majgaard, administrerende direktør, Odense Kommunes børn- og ungeforvaltning.

Jens Maibom Pedersen, forstander for Diakonhøjskolen, næstformand i Jysk børneforsorgs hovedbestyrelse.

Karen Madsen, socialrådgiver og næstformand i Barnets Hus.

Mona Gaardsdal, forstander for Bo og Jobuddannelsen i Horsens, Jysk børneforsorg.

Kirsten Österlin, forstander for børnehjemmet Birkelund, Ungdommens Vel.

John Hansen, administrationschef i KFBU.

Samspillet mellem offentligt og privat

Mona Gaardsdal lagde ud med at sætte fokus på civilsamfundets plads i samarbejdet med det offentlige, og mente, at det offentlige måske har overtaget flere opgaver, end det egentlig skal. Hun forventer et øget fokus på samarbejdet mellem den offentlige sektor, private aktører og det civile samfund. Hun understregede også, at virksomhedernes sociale ansvar er kommet meget mere på dagsordenen gennem CSR regnskaber. Endelig mente Mona Gaardsdal, at der fremover vil blive stillet flere krav til samarbejde de frivillige organisationer imellem.

CSR-regnskab. Virksomhedernes sociale ansvar. Corporate Social Responsibility.

Hovedpersonen er altid barnet

Klaus Majgaard slog fast, at han som direktør i en

offentlig forvaltning havde et helt reelt ønske om at samarbejde med private aktører, men ikke "fordi det er frivilligt." Hovedpersonen må altid være barnet, og dér hvor det frivillige arbejde kan komme på banen, må det være fordi de kan tilføre en kvalitet i arbejdet for barnet, som supplerer det offentliges egne tilbud. "Det særlige" hos det frivillige arbejde, menneskesynet eller idégrundlaget, må altså have en afsmittende effekt på kvaliteten i ydelsen. For eksempel børnenes oplevelse af kontinuitet og hjemlighed i tilbuddet.

Kvalitet er et krav

Klaus Majgaard kunne dog også finde et kritikpunkt. "Jeg har oplevet, hos ikke tilstedeværende frivillige organisationer, at man så at sige trak frivillighedskortet som forsvar, når vi kritiserede kvaliteten, og det går bare ikke," sagde han. Men stor ros til den frivillige verden som efter Majgaards opfattelse har været en slags udviklingslaboratorium i socialt arbejde. "Mange af de institutionstyper som i dag drives af det offentlige er jo faktisk "opfundet" af de frivillige organisationer," sagde Klaus Majgaard. Han tilføjede, at en anden vigtig rolle for det frivillige arbejde har været at være vagthund for de svage. Og derigennem at gøre sikkerhedsnettet mere fintmasket.

Beskrive det "særlige"

Jens Maibom Pedersen hæftede sig ved, at der kom så klar en invitation fra Klaus Majgaard, og han fandt det særligt spændende, om man kunne sætte sig sammen i et kvalitativt udviklingsarbejde. Hvad kan det offentlige og det frivillige tilføre hinanden? Hvordan udvikler vi bedst hinandens komplementære kompetencer? Jens Maibom Pedersen gav endvidere et eksempel på hvad det er, der trækker folk til den frivillige verdens tilbud. På Diakonhøjskolen afholdes kurser for frivillige fra flere organisationer, og det ser ikke ud til, at være så afgørende hvilken organisation der indbyder, men i højere grad om det giver en god oplevelse. Et udbygget samarbejde var måske derfor en god

idé? Men problemstillingen kan være et vist konkurrenceelement og kampen om de samme puljemidler. Jens Maibom Pedersen understregede igen, at for ham er spørgsmålet om at kunne beskrive og dokumentere "det særlige" som kendetegner det frivillige arbejde helt afgørende. "Vi må arbejde med det kvalitative sprog," sagde han.

Brug vores viden

Karen Madsen fra Barnets Hus var optaget af, om den viden organisationen har om små børns situation, bliver udnyttet tilstrækkeligt. Den "barnets reform" som er på vej, risikerer at starte forfra. Det er vigtigt, at vi som institutioner er med, er iderige og med til at finde nye veje. Der er andre løsninger end anbringelser, og institutionernes erfaringer skal inddrages i den overordnede planlægning, når man drøfter hvilken behandling der er den rette, eller hvor fokus skal være, mente Karen Madsen. Jens Bundgaard Nielsen spurgte, hvordan det kan sikres, at værdifuld faglig viden kommer til at spille en rolle? "Vi bliver nødt til at samle vores erfaringer op. De gode historier, men også de dårlige, der kan sige noget om, hvorfor det gik galt", sagde Karen Madsen.

" Der er andre løsninger end anbringelser, og institutionernes erfaringer skal inddrages.

De der falder imellem stolene

Kirsten Österlin tog tråden op med formidlingsopgaven. Men hun gjorde opmærksom på, at det ikke er nok at formidle noget til nogen. Dem der modtager, skal jo ville tage imod informationerne. "Vores viden bliver ikke brugt," slog hun fast. For eksempel ved man fra forskning, at de børn med de svære diagnoser, som anbringes tidligt uden for hjemmet klarer sig bedre. Mens en indsats i hjemmet tilsyneladende ikke har samme effekt, sagde Kirsten Österlin. Og samspillet med det offentlige skal gerne udbygges og forbedres, men vi skal huske, at vi sidder på hver vores side af



Paneldeltagerne på Samrådsmødet 2010

bordet, og det er ikke os, der er dagsordenssættende i det offentlige. "Vi kan samarbejde om konkrete ting, men vi skal stå frit, hvis vi skal tage vores opgave som "vagthund" alvorligt, sagde hun.

” Vi kan samarbejde om konkrete ting, men vi skal stå frit, hvis vi skal tage vores opgave som vagthund alvorligt.

Forskel på hverdagen og festtalerne

John Hansen, KFBU, bemærkede om samarbejdet mellem offentlige og private organisationer, at det måske ikke altid er helt så gnidningsløst i hverdagen, som det er i festtalerne. Sammen med Mødrehjælpen har KFBU drevet Alexandrakollegiet i Valby i mange år. Socialministeriet var så tilfredse med tilbuddet, at de bad om at få udarbejdet en beskrivelse, der kunne inspirere andre til at gøre ligeså. Der blev lavet en pulje på 56 mio kroner til formålet, men det var kun kommuner, der kunne søge pengene. "Vi har altså udviklet konceptet og driver et godt og inspirerende socialt tilbud. Vi kan bruges til at beskrive, hvordan man gør, men vi må ikke engang selv søge de puljemidler, der bliver stillet til rådighed," sagde John Hansen. Han mente også, at der i samarbejdet sker nogle u hensigtsmæssige ting på vejen fra det politiske niveau til embedsværket. Det ender for tit med, at man dér lukker af for muligheder, i stedet for at se muligheder.

” Der er ikke altid sammenhæng mellem hverdagen og festtalerne.

I en helt anden boldgade fortalte John Hansen også, at der for ham at se var en stor udfordring i for organisationerne, at finde frivillige, ikke mindst bestyrelsesmedlemmer. Det kan blive en trussel mod den folkelige forankring.



Efter den indledende runde med korte indlæg fra panelets deltagere, gav Jens Bundgaard Nielsen bolden op til dialog med forsamlingen. Der gives i det følgende eksempler på synspunkter i debatten:

Klaus Majgaard:

Svarede adspurgt om sit syn på John Hansens indlæg, at han godt ville medgive, at den offentlige forvaltning som sådan, kan være præget af, at ville gøre tingene på sin egen måde, økonomisk og administrativt. Han tilføjede, at de kommende år vil betyde et stort økonomisk pres på kommunerne. "Der kommer blus på dilemmaerne," sagde han. Og når kommunerne presses af krav om lavere omkostninger, stordrift og andre former for besparelser, som store bygningsdriftsenheder på tværs af kommuner, så kommer "bogholdertænkningen" i højsædet af ren og skær nødvendighed. Og de anderledes og kreative løsninger får det sværere.

John Bundgaard Nielsen:

Hvordan kan man sikre, at det frivillige, sociale arbejde kan blive ved med at have de platforme, der nu er etableret?

John Hansen:

KFBU har været med i 110 år. Men vi har muligheden for at lade være. Vi er ikke driftsforpligtede, vi er med, fordi vi vil. Men der er et dilemma i, at vi er blevet presset mere og mere "ind i folden," med en driftsform der skal ligne det offentlige, og alligevel kommer kritikken af, at vores tilbud ligner det offentlige for meget.

Mona Gaarsdal:

Jeg kan godt følge John Hansen i det med at være kommet "ind i folden." Det er nok tiden, at se kritisk på om vi kan finde en måde at markere vores egenart. En anden ting jeg vil nævne er, at vi måske ikke er helt gode nok til at formidle vores værdier ind i den kontekst vi står i, i dag. Der er kommet mange nye folk i kommunerne, og de aner ikke, hvem vi er.

Et tip til at skaffe frivillige: elever på ungdomsuddannelserne får nu et stempel i deres uddannelsesbevis, hvis de arbejder 20 timer med frivilligt arbejde for den samme organisation i løbet af uddannelsen.

” De kommende år vil betyde et stort økonomisk pres på kommunerne. Nogle børn vil komme i klemme.

Mark Thorsen, KFBU:

Klaus Majgaard talte om ”frivillighedskortet” der kunne komme på bordet, når det kneb med kvaliteten. Jeg vil godt introducere ”myndighedskortet.” Det kommer ofte på bordet, når vi mødes og etablerer et samarbejde. For det skal passe til standardkontrakten.

Mange indlæg kredsede om samarbejdet mellem den frivillige verden og den offentlige myndighed. Troværdighed og gensidig respekt i samarbejdet var gennemgående temaer, og også en nødvendig erkendelse af, at netop de to dele af et samfund har – og må have – forskellige roller at spille. En opfordring til at udvikle nyt og levere idéer og visioner til det offentlige. Problemstillingen kan være at bevare overblikket og evnen til nyudvikling, fordi også det frivillige organisationsarbejde er præget af at daglig drift fylder meget.

Inge Marie Nielsen, Børnesagens Fællesråd:

Jeg tror, det vi kommer til at forhandle med regeringen og KL til sommer er mere udlicitering. Og skal de frivillige foreninger stå distancen i den skærpede konkurrence, er der rigtig meget brug for at se på innovation. Man skal ikke vente på at kommunerne tager initiativet.

” Der er rigtig meget brug for at se på innovation i de frivillige foreningers arbejde.

Klaus Majgaard:

Udlicitering er ikke kun godt. Når samarbejdet bliver meget markedsbaseret, går der meget tabt.

Det blev anført i debatten, at handicappede børns forældre ofte er ressourcestærke sammenlignet med udsatte børns forældre. Det kan politisk set betyde, at de stærkeste ”løber med” ressourcerne.

Helle Odder, Basen Thisted:

Vi skal gå tæt på politikerne, og gøre opmærksom på hvad vi kan. Det kræver lidt frækhed, men de

skal da vide, hvad vi kan gøre anderledes.

Johannes Morre Pedersen, KFBU:

Pas på med at konkurrere for ukritisk på markedsvilkårene. Ser vi kun på prisen, glemmer vi måske kvaliteten. Kommunernes tilsyn kan i hvert fald ikke udliciteres, og vi må håbe, at tilsynet forbliver et kvalitativt tilsyn.

” Ser vi kun på prisen, glemmer vi måske kvaliteten.

Lars Bundgaard, JbF:

Vi kan også eksistere uden kommunerne, men vi har meget brug for dem. Så vi ønsker et godt samarbejde. Jeg oplever ikke nødvendigvis, at det gode eller mindre gode samarbejde hænger sammen med økonomi. Men mere med den gensidige forståelse for hinandens situation og kompetencer. Der er også en del offentlige ledere, der ved for lidt om os. Vi har et uddannelsesbehov i den sammenhæng.

Jens Bundgaard Nielsen lod spørgsmålet om uddannelsesbehovet være afrunding på debatten og oplæg til panelets sidste bemærkninger. Hvem har ansvaret for at løfte det behov og skabe kendskabet til den frivillige verden?

Panelets afsluttende bemærkninger:

Mona Gaardsdal:

Vi skal blive bedre til at formidle vores værdier. Vi skal samarbejde med hinanden i den frivillige verden, og der kommer nu krav til kommunerne om sammenhængende frivilligpolitikker, det kan blive en anledning til at de bliver klogere på den frivillige verden.

Klaus Majgaard:

Kommunerne får en tid med en meget hård økonomi. Der vil være børn, som kommer i klemme. Vi har brug for en kritisk modmagt, nogle der vil påtage sig en fortalerrolle for de børn. Det frivillige skal definere hvad effekterne af arbejdet er. Fortællinger er måske én af måderne. Vi presses af økonomien og derfor må vi være konkurrencedygtige, men pas på med ikke at ende i ren markedsføring. Endelig vil jeg opfordre til, at man laver en slags ”den frivillige verdens innovationscenter.” Nogle bør opsamle alle jeres erfaringer.

” *Vi har brug for en kritisk modmagt. Nogle der vil påtage sig en fortalerrolle for de børn.*

Jens Maibom Pedersen:

Vi skal blive endnu bedre til at fortælle, hvorfor vi er her. At opsamle erfaringer er en god idé. På Diakonhøjskolen har vi etableret et Videncenter for diakoni og pædagogik, og det handler egentlig om det samme, at opsamle, præsentere og udvikle al den gode erfaring som findes.

Karen Madsen:

Vores kerneydelser skal tænkes ind i nye sammenhænge. Vi kan en hel masse, og det er der brug for. Vi skal sammen med kommunerne tænke os frem til de bedste løsninger.

Kirsten Österlin:

Hvis vi skal have overskud til at udvikle nyt og bevare værdigrundlaget, skal vi passe på med ikke at ende i for meget ”ramme og formalia” tænkning. Jeg mener, at Børnesagens Fællesråd er et godt forum til at få sagt de vigtige ting på rette sted.

John Hansen:

De fire organisationer som udgør Samrådet har evnet at forblive bevægelser på trods af deres 100 årige historie. De er ikke stivnede organisationer, men netop i bevægelse. Igennem vores historie er vi gået igennem mange kriser og socialreformer, men vi er her stadig, og vi er stadig talerør for de børn og unge, vi arbejder for.
